

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет східної і слов'янської філології

Кафедра східної і слов'янської філології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛЕКСИКОЛОГІЯ РОСІЙСЬКОЇ МОВИ

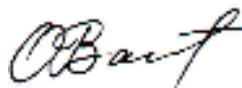
галузь знань	03 Гуманітарні науки
спеціальність	035 Філологія
спеціалізація	035.034 Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – російська
освітній рівень	перший (бакалаврський)
освітня програма	Російська мова і друга іноземна мова
статус дисципліни	нормативна

Форма навчання	<u>денна</u>
Навчальний рік	<u>2023 – 2024</u>
Семестр	<u>5</u>
Кількість кредитів ЄКТС	<u>3</u>
Мова навчання	<u>російська</u>
Форма підсумкового контролю	<u>іспит</u>

Розробник: Палатовська О.В. – професор кафедри східної і слов'янської філології, доктор філол. наук, доцент

Схвалено на засіданні кафедри східної і слов'янської філології
протокол № 17 від «08» червня 2023 року

Завідувач кафедри
східної і слов'янської філології

(підпис)

(О. Р. Валігура)

(прізвище, ініціали)

Схвалено на засіданні вченої ради факультету східної і слов'янської філології
протокол № 12 від «12» червня 2023 року

Голова вченої ради
факультету

(С. В. Сорокін)

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Лексикологія російської мови» зі спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.034 Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – російська є ознайомлення іноземних студентів із лексико-фразеологічним складом сучасної російської літературної мови; формування наукових поглядів на лексику російської мови як системне утворення; збагачення словникового запасу студентів і розвиток уміння правильно використовувати лексичні одиниці у власному усному та писемному мовленні.

2. Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану):

3 кредити ЄКТС, 90 год., у тому числі:

лекції	14 год.
практичні заняття	16 год.
самостійна робота	60 год.

3. Передумови до вивчення або вибору навчальної дисципліни:

Успішне опанування курсу передбачає:

- знання основних лексичних явищ російської мови як системи;
- знання основних фонетичних норм російської літературної мови;
- знання основних граматичних норм російської літературної мови;
- знання основних характеристик різних видів мовлення (усного і писемного) і основних мовленнєвих форм висловлювання (оповідання, опис, міркування, монолог, діалог).

Знання теоретичних основ з наступних навчальних дисциплін: «Практика усного і писемного російського мовлення» (1 – 3 курси); «Вступ до мовознавства» (2 курс); «Практична граматики російської мови» (1 – 2 курси).

4. Анотація навчальної дисципліни:

галузь знань:	03 Гуманітарні науки
спеціальність:	035 Філологія
спеціалізація:	035.034 Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша - російська
освітній рівень:	перший (бакалаврський)
компонент ОП:	навчальна дисципліна
назва дисципліни:	Лексикологія російської мови
код навчальної дисципліни:	ОК8
статус дисципліни:	нормативна
курс:	III
навчальний рік:	2023-2024
семестр:	V

Предметом вивчення навчальної дисципліни є лексика російської мови як система історичні зміни у лексиці, питання лексико-семантичної структури слова, парадигматичні відношення в лексиці, стилістичне розшарування лексем, групування лексем за сферою вжитку; а також актуальні проблеми сучасної фразеології. За кожною темою передбачено знайомство зі словниками.

Викладання лексикології для студентів-іноземців базується на теоретичних знаннях, отриманих при вивченні попередніх курсів – практичного курсу російської мови, практичного фонетики, практичної граматики, вступу до мовознавства, що сприяє їхньому більш усвідомленому засвоєнню.

Вивчення теоретичних питань лексикології і фразеології, а також усвідомлення особливостей функціонування лексичних одиниць у сучасній російській мови створює теоретичні засади для підвищення мовленнєвої компетенції іноземних філологів, необхідної для ефективної комунікації та майбутньої професійної діяльності.

Зміст навчальної дисципліни розрахований на один семестр, розкривається в одному модулі:

Модуль 1:

- Змістовий модуль 1. Лексична система мови російської мови (кількість тем – 6).
- Змістовий модуль 2. Фразеологія російської мови (кількість тем – 3).

Тривалість:

I семестр: 3 кредити ЄКТС, 17 тижнів, 2 годин на тиждень.

Оцінювання:

V семестр: поточне оцінювання, підсумковий модульний контроль – 1 МКР, підсумковий контроль – іспит.

5. Завдання (навчальні цілі):

Завдання, які вирішуються в процесі вивчення дисципліни, пов'язані з формуванням у студентів першого (бакалаврського) рівня таких компетентностей:

1) Інтегральної компетентності (ІК):

здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, перекладу) в процесі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає транслявання інформації російською і другою іноземною мовами, застосування теорій та методів філологічної науки та/або здійснення перекладацької діяльності і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

2) Загальних (ЗК):

ЗК 5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземними мовами, що вивчаються, з урахуванням сфери комунікації.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 13. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

3) Фахових (ФК):

ФК 1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов, що вивчаються.

ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК 10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ФК 16. Здатність застосовувати набуті фахові знання, навички і вміння у певній мультикультурній професійно зорієнтованій комунікації з урахуванням принципів і культури міжнародного спілкування, толерантності.

4) Предметних компетентностей:

– знання основних понять лексикології як важливого розділу мовознавства та використання лінгвістичних термінів у межах курсу в навчальній та професійній діяльності; знання словників та довідників з лексикології та фразеології,

– розуміння специфіки лексичного та фразеологічного ярусів російської мови у порівнянні з рідною мовою; здатність долати лакуни у міжмовному зіставленні;

– здатність самостійно проводити аналіз тексту на лексико-семантичному рівні, готувати презентації прагматичного характеру;

- спроможність робити синонімічні заміни лексем та фразем, заміни лексем, що мають стилістичні та експресивно-емоційні конотації;
- розуміння історичної динаміки лексичного шару мови, ролі міжмовних та міжкультурних контактів у розвитку лексики.

6. Очікувані результати навчання з дисципліни:

Результат навчання (1. знати; 2. уміти; 3. комунікація; 4. автономність і відповідальність)		Форми (та / або методи і технології навчання)	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)
Код	Результат навчання		
1.	1.1. терміни у галузі лексикології і фразеології	Форми: -лекція, пояснення, бесіда, розповідь, диктант, презентація, демонстрація, тест, практична робота, вправи; -виконання практичних завдань і граматичних вправ під час аудиторних занять і самостійно; -написання диктантів різних типів; -виконання тестових завдань з пропонованого теоретичного навчального матеріалу під час аудиторних занять і самостійно, в тому числі в Інтернеті; -самостійне опанування навчальної і наукової літератури; -лексикологічний і етимологічний аналіз слів; -самостійна підготовка рефератів, доповідей і виступ з ними під час занять, на наукових і науково-методичних конференціях з фаху	Залежно від дидактичної мети використовуються різні види контролю за навчанням студентів: попередній, поточний, повторний, тематичний, підсумковий. Застосовуються наступні методи оцінювання: -усне опитування (репродуктивне, реконструктивне творче); -перевірка письмових робіт студентів, які виконуються під час аудиторної роботи і самостійно; - написання поточних контрольних робіт і диктантів; -виконання індивідуальних завдань (презентацій, виступів з доповідями, рецензіями тощо); -тестові форми контролю; -написання семестрової модульної контрольної роботи (МКР); -складання іспиту
	1.2. парадигматичні та епідигматичні відношення у лексиці		
	1.3. стилістичні шари лексики та типи лексем за сферою вжитку		
	1.4. історичне походження російської лексики та зміни у лексичному складі мови		
	1.5. типи фразеологізмів та їх походження		
	1.6. основні лексикографічні джерела російської мови та можливості національного корпусу мови		
2.	2.1. диференціювати лексико-семантичні варіанти слова	-лексія, пояснення, бесіда, розповідь, диктант, презентація, демонстрація, тест, практична робота, вправи; -виконання практичних завдань і граматичних вправ під час аудиторних занять і самостійно; -написання диктантів різних типів; -виконання тестових завдань з пропонованого теоретичного навчального матеріалу під час аудиторних занять і самостійно, в тому числі в Інтернеті; -самостійне опанування навчальної і наукової літератури; -лексикологічний і етимологічний аналіз слів; -самостійна підготовка рефератів, доповідей і виступ з ними під час занять, на наукових і науково-методичних конференціях з фаху	Залежно від дидактичної мети використовуються різні види контролю за навчанням студентів: попередній, поточний, повторний, тематичний, підсумковий. Застосовуються наступні методи оцінювання: -усне опитування (репродуктивне, реконструктивне творче); -перевірка письмових робіт студентів, які виконуються під час аудиторної роботи і самостійно; - написання поточних контрольних робіт і диктантів; -виконання індивідуальних завдань (презентацій, виступів з доповідями, рецензіями тощо); -тестові форми контролю; -написання семестрової модульної контрольної роботи (МКР); -складання іспиту
	2.2. розрізняти омонімію і багатозначність, розрізняти типи омонімів, синонімів, антонімів		
	2.3. розрізнявати фразеологічні звороти й вільні словосполучення		
	2.4. розрізняти фразеологізми за їх походженнями		
3.	3.1. вільно і правильно вживати терміни лексикології	-лексія, пояснення, бесіда, розповідь, диктант, презентація, демонстрація, тест, практична робота, вправи; -виконання практичних завдань і граматичних вправ під час аудиторних занять і самостійно; -написання диктантів різних типів; -виконання тестових завдань з пропонованого теоретичного навчального матеріалу під час аудиторних занять і самостійно, в тому числі в Інтернеті; -самостійне опанування навчальної і наукової літератури; -лексикологічний і етимологічний аналіз слів; -самостійна підготовка рефератів, доповідей і виступ з ними під час занять, на наукових і науково-методичних конференціях з фаху	Залежно від дидактичної мети використовуються різні види контролю за навчанням студентів: попередній, поточний, повторний, тематичний, підсумковий. Застосовуються наступні методи оцінювання: -усне опитування (репродуктивне, реконструктивне творче); -перевірка письмових робіт студентів, які виконуються під час аудиторної роботи і самостійно; - написання поточних контрольних робіт і диктантів; -виконання індивідуальних завдань (презентацій, виступів з доповідями, рецензіями тощо); -тестові форми контролю; -написання семестрової модульної контрольної роботи (МКР); -складання іспиту
	3.2. робити синонімічні заміни лексем та фразем		
	3.3. робити заміни лексем стилістичного та експресивно-емоційного плану		
4.	4.1. уміти працювати автономно і в команді;	-лексія, пояснення, бесіда, розповідь, диктант, презентація, демонстрація, тест, практична робота, вправи; -виконання практичних завдань і граматичних вправ під час аудиторних занять і самостійно; -написання диктантів різних типів; -виконання тестових завдань з пропонованого теоретичного навчального матеріалу під час аудиторних занять і самостійно, в тому числі в Інтернеті; -самостійне опанування навчальної і наукової літератури; -лексикологічний і етимологічний аналіз слів; -самостійна підготовка рефератів, доповідей і виступ з ними під час занять, на наукових і науково-методичних конференціях з фаху	Залежно від дидактичної мети використовуються різні види контролю за навчанням студентів: попередній, поточний, повторний, тематичний, підсумковий. Застосовуються наступні методи оцінювання: -усне опитування (репродуктивне, реконструктивне творче); -перевірка письмових робіт студентів, які виконуються під час аудиторної роботи і самостійно; - написання поточних контрольних робіт і диктантів; -виконання індивідуальних завдань (презентацій, виступів з доповідями, рецензіями тощо); -тестові форми контролю; -написання семестрової модульної контрольної роботи (МКР); -складання іспиту
	4.2. креативно і системно мислити;		
	4.3. здатність застосовувати набуті практичні і теоретичні знання у професійній діяльності		

7. Співвідношення очікуваних результатів навчання з дисципліни із програмними результатами навчання

Програмні результати навчання	Результати навчання з дисципліни (код)																
	1.1.	1.2.	1.3.	1.4.	1.5.	1.6.	2.1.	2.2.	2.3.	2.4.	3.1.	3.2.	3.3.	4.1.	4.2.	4.3.	
ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями мовами, що вивчаються, усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.	+	+	+	+	+	+									+	+	+
ПРН 6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.															+	+	+
ПРН 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мов і літератур, що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання в професійній діяльності.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+				
ПРН 10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+				
ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+							
ПРН16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, вміти застосовувати їх у професійній діяльності.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+							
ПРН17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та навчання.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+							
ПРН19. Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.												+	+	+	+	+	+
ПРН24. Уміти вирішувати задачі і проблеми в галузі філології, перекладознавства в процесі професійної діяльності або навчання за змінних умов, проводити дослідження з використанням міждисциплінарних зв'язків.												+	+	+	+	+	+
ПРН25. Уміти використовувати комплекс фахових знань, умінь і навичок, необхідних у всіх видах фахової, зокрема перекладацької, діяльності.												+	+	+	+	+	+
ПРН26. Мати уміння та навички планувати, організовувати, здійснювати і презентувати прикладне дослідження в галузі російської філології, перекладознавства; ефективно й компетентно брати участь у різних формах наукової-практичної комунікації.												+	+	+	+	+	+

8. Система оцінювання результатів навчання студентів (критерії оцінювання результатів навчання та засоби діагностики навчальних досягнень студентів):

Система модульно-рейтингового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти має таку структуру:

Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності студента	Максимальна кількість балів
Передбачений підсумковий контроль – іспит	1. Аудиторна та самостійна позааудиторна робота студента	50
	2. Модульна контрольна робота (МКР)	20
	3. Іспит	30
	Разом:	100

8.1. Форми та критерії оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання: аудиторна робота, самостійна робота, МКР;
- підсумкове оцінювання: іспит;
- умови допуску до іспиту: наявність відповідей на практичних заняттях, МКР, виконання усіх запланованих видів аудиторної і позааудиторної навчальної роботи.

Розподіл балів, які отримують студенти протягом вивчення навчальної дисципліни

Система модульно-рейтингового контролю навчальних досягнень студентів III курсу першого (бакалаврського) рівня з навчальної дисципліни «Лексикологія російської мови» зі спеціальності 035 Філологія спеціалізації 035.034 Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – російська передбачає оцінювання таких видів навчальної діяльності студентів:

Аудиторна робота студента	Самостійна робота студента	Модульна контрольна робота
усне та письмове виконання вправ за темою модуля, поточні тести, перекази, бесіди, діалоги, полілоги.	виконання вправ за тематикою модулів, поточних тестових робіт, робота зі словниками, довідниками та енциклопедіями тощо.	лексичні тести, лексичний аналіз слова, контрольні письмові роботи тощо.

Рейтинг модуля з навчальної дисципліни «Лексикологія російської мови» для студентів III курсу першого (бакалаврського) рівня обчислюється у такий спосіб.

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності кожного студента (аудиторна робота та самостійна робота) здійснюється в національній 4-бальній шкалі – «відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських та практичних занять позначаються «0».

У кінці вивчення навчального матеріалу модуля напередодні заліково-екзаменаційної сесії викладач виставляє одну оцінку за аудиторну та самостійну роботу студента як середнє арифметичне з усіх поточних оцінок за ці види роботи з округленням до десятої частки. Цю оцінку викладач трансформує в **рейтинговий бал за роботу протягом семестру** шляхом помноження на 10^1 . Таким чином, максимальний рейтинговий бал за роботу протягом семестру може становити **50**.

Критерії оцінювання аудиторної роботи студентів (50 балів)

Рівень активності студента на практичному занятті оцінюється за **4-бальною системою**:

Відмінно – 5 балів – виставляється, якщо студент демонструє вільне володіння матеріалом теми; вміє самостійно знайти відповідь на проблемні запитання, спираючись на лекційний матеріал та нормативно-правові акти; вміє аналізувати, робити власні висновки;

¹ Наприклад, протягом семестру студент отримав за аудиторну та самостійну роботу такі оцінки: «5», «3», «5», «4», «5», «4». Середня арифметична оцінка становить **4,33**, з округленням до десятої частки – **4,3**. Отриману оцінку множимо на 10 : $4,3 \times 10 = 43$. Це число є рейтинговим балом студента за роботу протягом семестру.

здатен встановлювати міжтематичні та міжпредметні зв'язки; за суттєві доповнення до відповідей інших студентів, що є свідченням систематичної підготовки студента до заняття;

Добре – 4 бали – виставляється за наявність переважно повної і ґрунтової відповіді студента; допущені неточності у визначені понять та категорій не мають суттєвого значення; відповідь на проблемні запитання знаходить за допомогою викладача, спираючись на лекційний матеріал та нормативно-правові акти. Доповнення є свідченням систематичної підготовки студента, але виявляють репродуктивні знання студента, а не узагальнення, власні судження тощо;

Задовільно – 3 бали – виставляється, якщо студент частково володіє матеріалом теми; формулюючи відповідь на питання, репродуктивно відбиває зміст лекційного матеріалу та/або основного підручника; допускає помилки у визначені понять та категорій, нездатний знайти відповідь на проблемні запитання, чи вирішити проблемні завдання;

Незадовільно – 2 бали – виставляється, якщо студент демонструє нездатність розкрити питання; допускає багато суттєвих помилок у визначені понять та категорій.

Після закінчення вивчення модуля виводиться середнє значення оцінок, отриманих студентом на семінарсько-практичних заняттях, як середнє арифметичне з усіх поточних оцінок за ці види роботи з округленням до десятої частки. Цю оцінку викладач трансформує в **рейтинговий бал за роботу протягом семестру** шляхом помноження на **10**. Таким чином, максимальний рейтинговий бал за роботу протягом семестру може становити **50**.

Якщо студент не відвідав жодне практичне заняття модуля, йому виставляється **0 балів**.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів

Позааудиторна самостійна робота здобувачів складається з виконання завдань, які пропонуються викладачем (письмові практичні роботи, підготовка презентацій, доповідей). Рівень виконання самостійної роботи студентом оцінюється за 4-бальною шкалою:

Відмінно – 5 балів – виставляється за умови, якщо робота виконана бездоганно, творчо і самостійно, відбиває належний рівень знань, та сформованість практичних навичок, оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань;

Добре – 4 бали – виставляється за умови, якщо робота виконана самостійно, містить несуттєві помилки; відбиває належний рівень знань сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань;

Задовільно – 3 бали – виставляється за умови, якщо робота містить помилки, відбиває недостатній рівень (або відсутність) логічності, обґрунтованості, самостійності, творчого підходу та недостатню сформованість практичних навичок; оформлення роботи не в повній мірі відповідає вимогам, що висуваються для даного типу завдань;

Незадовільно – 2 бали – виставляється за допущення грубих помилок, за поверховість, фрагментарність, несамостійність висновків, або за не самостійно виконане завдання (списане); виконана робота не відповідає вимогам, які вказані вище як критерії для виставлення позитивної оцінки.

Якщо студент не виконав жодного із завдань позааудиторної самостійної роботи, йому виставляється **0 балів**.

Після закінчення вивчення модуля виводиться середнє значення оцінок, отриманих студентом за виконання самостійних письмових завдань з кожної теми модуля.

У кінці вивчення навчального матеріалу модуля напередодні заліково-екзаменаційної сесії викладач виставляє одну оцінку за аудиторну та самостійну роботу студента як середнє арифметичне з усіх поточних оцінок за ці види роботи з округленням до десятої частки. Цю оцінку викладач трансформує в **рейтинговий бал за роботу протягом семестру** шляхом помноження на **10²**. Таким чином, максимальний рейтинговий бал за роботу протягом семестру може становити **50**.

² Наприклад, протягом семестру студент отримав за аудиторну та самостійну роботу такі оцінки: «5», «3», «5», «4», «5», «4». Середня арифметична оцінка становить **4,33**, з округленням до десятої частки – **4,3**. Отриману оцінку множимо на **10**: **4,3x10=43**. Це число є рейтинговим балом студента за роботу протягом семестру.

Рейтинг кожного модуля обчислюється однаково для всіх навчальних дисциплін. Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності студента (аудиторна робота та самостійна робота) здійснюється в національній 4-бальній шкалі – «відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських та практичних занять позначаються «0».

За рішенням кафедри згідно з установленими кафедрою критеріями поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності студента (аудиторна робота та самостійна робота) може здійснюватися за **10-бальною** шкалою (від 0 до 10). У кінці вивчення навчального матеріалу модуля напередодні заліково-екзаменаційної сесії викладач виставляє одну оцінку за аудиторну та самостійну роботу студента як середнє арифметичне з усіх поточних оцінок за ці види роботи з округленням до цілого числа. Цю оцінку викладач трансформує в **рейтинговий бал за роботу протягом семестру** шляхом помноження на 5³.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Відповідно до Положення про модульну контрольну роботу з теоретичних мовних дисциплін для студентів денної форми здобуття освіти Київського національного лінгвістичного університету (перший (бакалаврський) і другий (магістерський) рівні вищої освіти) модульна контрольна робота (МКР) є обов'язковим складником системи модульно-рейтингового контролю результатів навчання студентів денної форми здобуття освіти з кожної практичної мовної дисципліни. Виконання студентами МКР спрямоване на всебічну і комплексну перевірку обсягу, рівня та якості засвоєння ними всього навчального матеріалу, що входить до кожного модуля: матеріалу, що підлягає вивченню як під час аудиторної, так і самостійної роботи.

Критерії оцінювання кожного із завдань, а також всієї МКР фіксуються безпосередньо в модульній контрольній роботі. МКР затверджуються на засіданні кафедри й оформляються належним чином іноземною мовою, що вивчається.

МКР виконуються всіма студентами певної академічної групи певного курсу факультету в установленій в Університеті період. На контроль виносяться лише ті варіанти МКР, які затверджені кафедрою. Науково-педагогічні працівники повинні здійснювати заходи щодо створення умов для об'єктивного виявлення й оцінки результатів навчання студентів – перевірки рівня володіння студентами всіма видами мовленнєвої діяльності, рівня сформованості навичок вживання мовного матеріалу та вмінь говоріння.

Структура модульної контрольної роботи з теоретичних мовних дисциплін. Зміст МКР з теоретичної дисципліни регламентується на засіданні кафедри східної і слов'янської філології. За рішенням кафедри МКР з теоретичних мовних дисциплін виконується в письмовій формі та передбачає перевірку:

- рівня володіння студентами теоретичними знаннями з дисципліни;
- рівня володіння студентами практичними навичками лінгвістичного аналізу мовних одиниць;
- рівня сформованості навичок вживання мовного матеріалу: лексичного; фонетичного; граматичного.

Помилки в модульній контрольній роботі не виправляються. Викладач лише підкреслює їх, зазначаючи на полях тип помилки: фактична, орфографічна, граматична, лексична, стилістична тощо.

Підсумкова оцінка за МКР виставляється в модульній контрольній роботі прописом в національній 4-бальній системі («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») і засвідчується підписом викладача із зазначенням дати. Ці оцінки трансформуються в рейтингний бал за МКР у такий спосіб:

для дисциплін, з яких передбачено підсумковий контроль у формі іспиту:	
відмінно	– 20 балів;
добре	– 16 балів;
задовільно	– 12 балів;

³ Наприклад, упродовж семестру студент отримав за аудиторну та самостійну роботу такі оцінки: «3», «5», «7», «6», «9», «8». Середня арифметична оцінка становить 6,3, з округленням до цілого числа – 6. Цю оцінку множимо на 5: 6×5=30. Отримане число є рейтингним балом студента за роботу протягом семестру.

незадовільно – 8 балів;

неявка на МКР або відповідь на завдання МКР відсутня – 0 балів.

Кожне із завдань МКР може оцінюватися за 4-бальною національною або, згідно з рішенням кафедри, – за багатобальною шкалою (максимум 50 балів за всю МКР для дисциплін, з яких передбачено підсумковий контроль у формі заліку, і максимум 20 балів за всю МКР для дисциплін, з яких передбачено підсумковий контроль у формі іспиту). За умови застосування накопичувальної системи, при розподілі максимальної кількості балів для кожного завдання МКР необхідно враховувати складність і важливість кожного з них.

Після проведення МКР викладачі в 3-денний термін обов'язково знайомлять кожного студента як з його оцінкою за МКР, так і з отриманою оцінкою за вивчення відповідного модуля.

Підсумкове оцінювання – іспит

Студентам, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **63 – 70**, за рішенням кафедри може бути виставлена підсумкова оцінка за дисципліну за національною шкалою «відмінно», за шкалою ЄКТС – А. Підсумковий рейтинговий бал виставляється шляхом додавання до семестрового рейтингового бала студента **30 балів**.

Екзамен може відбуватися в усній формі, письмовій формі або складатися з письмової та усної частин. Максимальний екзаменаційний бал становить **30**. Викладач оцінює відповідь студента на іспиті у 4-бальній шкалі. Ця оцінка трансформується в **екзаменаційний рейтинговий бал** у такий спосіб:

відмінно – 30 балів;

добре – 23 бали;

задовільно – 18 балів;

незадовільно – 0 балів.

Семестровий рейтинговий бал є сумою рейтингового бала за роботу протягом семестру і рейтингового бала за МКР.

Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності студента	Максимальна кількість балів
Передбачений підсумковий контроль – іспит	1. Аудиторна та самостійна навчальна робота студента.	50
	2. Модульна контрольна робота (МКР).	20

Підсумкова оцінка за дисципліну виставляється за підсумковим рейтинговим балом (сума семестрового рейтингового бала та екзаменаційного бала за таблицею:

Підсумковий рейтинговий бал	Оцінка за шкалою ЄКТС	Підсумкова оцінка за дисципліну за національною шкалою
90 – 100	A	Відмінно
82 – 89	B	
75 – 81	C	Добре
66 – 74	D	
60 – 65	E	Задовільно
1 – 59	FX	

Якщо студент на екзамені з дисципліни, з якої він мав семестровий рейтинговий бал **менше 42 балів**, отримує **позитивну** екзаменаційну оцінку («відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»)), то такому студенту виставляється підсумкова оцінка з дисципліни за національною шкалою **лише «задовільно»**, за шкалою ЄКТС – E, а в екзаменаційній відомості в графі «Підсумковий рейтинговий бал» ставиться **60 балів**.

Критерії оцінювання відповіді на іспиті

Іспит відбувається в усній формі, письмовій формі або складатися з письмової та усної частин. Максимальний екзаменаційний бал становить **30**. Викладач оцінює відповідь студента на екзамені у 4-бальній шкалі. Ця оцінка трансформується в **екзаменаційний рейтинговий бал** у такий спосіб:

Відмінно – 30 балів – виставляється за бездоганну, повну, ґрунтовну, безпомилкову відповідь, вияв власної думки, творчість при перекладі лексичних одиниць, відповідність усного та писемного мовлення наявним мовним стандартам;

Добре – 23 бали – виставляється за повну, ґрунтовну, відповідь, вияв власної думки, творчість при перекладі лексичних одиниць, відповідність усного та писемного мовлення наявним мовним стандартам; однак студент припускається певних лексичних, фонетичних або граматичних помилок, або допущені певні неточності у відповіді;

Задовільно – 18 балів – виставляється за умови розкриття завдання, але неповну, неточну відповідь, за продемонстрований недостатній рівень обґрунтованості, самостійності, творчого підходу у вирішенні проблеми; студент припускається багатьох стилістичних, лексичних, фонетичних або граматичних помилок, або допущено багато неточностей у запропонованих завданнях;

Незадовільно – 0 балів – виставляються за умови невідповідності змісту виконаної роботи запропонованим завданням; за низький рівень виконання практичного завдання із допущенням неточностей, невідповідностей, наявністю грубих стилістичних, лексичних, фонетичних або граматичних помилок, поверховість та відсутність творчого підходу у виконанні завдань; за фрагментарну відповідь із грубими помилками та неточностями.

Якщо студент на іспиті з навчальної дисципліни, з якої він мав семестровий рейтинговий бал **менше 42 балів**, отримує **позитивну** екзаменаційну оцінку («відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»)), то такому студенту виставляється підсумкова оцінка з дисципліни за національною шкалою **лише «задовільно»**, за шкалою ЄКТС – **Е**, а в екзаменаційній відомості в графі «Підсумковий рейтинговий бал» ставиться **60 балів**.

8.2 Організація оцінювання:

1. Методи **семестрового** контролю – максимальна кількість балів за роботу на практичних заняттях протягом семестру дорівнює **50**.

Оцінювання здійснюється під час усіх видів навчальних занять і за результатами самостійної роботи. Під час практично занять оцінюється усна відповідь, виконання практичних завдань, презентація проєктів для самостійного опрацювання. Застосовуються такі методи контролю:

– методи усного контролю: індивідуальне опитування за теоретичним матеріалом, підготовлена доповідь, коротке повідомлення;

– методи письмового контролю: експрес-контроль, тестові завдання.

2. Методи **проміжного** контролю – відбуваються в листопаді і березні, коли викладач вираховує середнє значення балів за аудиторну й самостійну роботу студента з округленням до десятої частки числа.

3. **Модульна контрольна робота** – максимальна кількість балів за модульну контрольну роботу дорівнює **20**. МКР виконується й оцінюється після завершення модулю, зміст МКР регламентується на засіданні кафедри.

4. Методи **підсумкового** контролю – іспит, який відбувається в усній формі, письмовій формі або складатися з письмової та усної частин форми (зміст і форма іспиту регламентується на засіданні кафедри);

– максимальний екзаменаційний бал становить **30**.

5. Особливості організації навчального процесу, оцінювання всіх видів роботи, проведення МКР, семестрового, проміжного і підсумкового семестрового контролю за **дистанційною формою** навчання регламентується положенням про Порядок проведення семестрового контролю в дистанційному режимі з використанням ІТ-технологій з усіх навчальних дисциплін.

8.3. Шкала відповідності оцінок:

Іспит:

Підсумкова оцінка за дисципліну за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Підсумковий рейтинговий бал
Відмінно	A	90 – 100
Добре	B	82 – 89
	C	75 – 81
Задовільно	D	66 – 74
	E	60 – 65
Незадовільно	FX	0 – 59

9. Програма навчальної дисципліни. Тематичний план занять

№ п/п	Назва теми (включно з темами, винесеними на самостійне опрацювання)	Кількість годин			
		Денна форма			
		Разом	у тому числі		
лекції	практичні заняття		самостійна роботи		
Змістовий модуль 1. Лексична система мови російської мови					
1.	Тема 1.1. Предмет і завдання лексикології. Слово як основна одиниця мови. Лексичне і граматичне значення слова. Оцінні компоненти в лексичному значенні. Асоціативні ознаки (конотації), пов'язані зі словом. Типи слів за загальним лексичним значенням. Загальні й власні назви.	8	2	2	4
2.	Тема 1.2. Багатозначність слова. Метафора і метонімія. Способи тлумачення лексичного значення слова. Представлення полісемії і типів лексичних значень слів у тлумачних словниках російської мови.	8	2	2	4
3.	Тема 1.3. Лексична омонімія і суміжні з нею явища. (омофони, омографи, омоформи). Проблема розмежування омонімії й полісемії.	8	2	2	4
4.	Тема 1.4. Синонімія і антонімія. Типологія синонімів і антонімів. Синонімічний ряд і його домінанта. Контекстуальні синоніми і антоніми.	8	2	2	4
5.	Тема 1.5. Лексика сучасної російської літературної мови з боку її функційно-стилістичної організації. Лексика стилістично нейтральна (міжстильова) і стилістично забарвлена. Розмовна лексика, її види. Книжна лексика, її види.	10	1	1	8
6.	Тема 1.6. Лексика сучасної російської літературної мови з погляду її походження. Індоевропейська, праслов'янська, східнослов'янська і власне російська лексика. Лексичні запозичення в російській мові. Класифікація запозичень за походженням і тематичними групами. Інтернаціональна лексика. Етимологічні словники.	10	1	1	8
	Разом за змістовим модулем 1	52	10	10	32
Змістовий модуль 2. Фразеологія російської мови					
1.	Тема 2.1. Фразеологія як лінгвістична дисципліна. Предмет вивчення фразеології. Поняття фразеологічної одиниці. Питання про обсяг фразеології і типи її	14	2	2	10

	одиниць. Проблема класифікації фразеологічних одиниць.				
2.	Тема 2.2. Системна організація фразеології. Фразеологічна парадигматика: фразеологічні синоніми, антоніми. Фразеологічна багатозначність.	12	1	2	8
3.	Тема 2.3. Фразеологія російської мови з погляду її походження (старогрецькі, романські, біблейські, авторські фразеологізми). Стилiстична диференціяція фразеологізмів. Фразеологічні словники російської мови.	12	1	2	10
	Разом за змістовим модулем 2	38	4	6	28
	Усього за семестр	90	14	16	60

10. Рекомендовані джерела (у тому числі інтернет-ресурси):

Основна (базова):

1. Валгина, Н. С., Розенталь, Д. Э. & Фомина, Н. И. (2002). Современный русский язык : учебник для студентов вузов. Москва: Логос. Узято з <https://pedlib.ru/Books/6/0262/index.shtml>
2. Палатовська, О.В., Прилуцька, Я.М. (2018). Лінгвістика: Мова спеціальності. Навчальний посібник з наукового стилю мовлення для іноземних студентів-філологів. Вид. 2-ге, випр. і допов. Київ: Вид. центр КНЛУ.
3. Палатовская, Е.В., Пелепейченко, Л.Н., Соколова, Т.И. (2002). Современный русский литературный язык: Пособие для самостоятельной работы студентов факультетов иностранных языков. Харків: Вид-во ХГПУ.
4. Зиновьева, Е.И. (ред.). (2006). Лексикология: учеб. Пособие. Москва: Флинта: Наука. (Русский язык как иностранный).

Додаткова:

1. Баско, Н.В. (2003). Русский язык как иностранный. Русские фразеологизмы – легко и интересно: Учебное пособие. Москва: Флинта: Наука.
2. Мурашов, А. А., Русецкий, В. Ф. (2004). Культура речи: Практикум. Москва: Изд-во Московского психолого-социального института; Воронеж: Изд-во НПО «МОДЭК».
3. Розенталь, Д.Э., Голуб, И.Б., Теленкова, М.А. (1991). Современный русский язык: Учеб. пособие для студентов-филологов заочн. обуч. Москва: Высш. шк. Узято з <https://www.scribd.com/document/500675333/Sovremennyy-Russkiy-Yazyk>

Словники (онлайн):

1. Словарь антонимов. Узято з <https://antonymonline.ru/>
2. Словарь синонимов. Узято з <https://synonymonline.ru/>
3. Толковые онлайн-словари русского языка. Узято з <https://lexicography.online/explanatory/>
4. Фразеологический словарь русского литературного языка. Узято з <https://rus-phraseology-dict.slovaronline.com/>

11. Інформаційні ресурси

1. Кафедра східної і слов'янської філології КНЛУ: <https://slovphilology.knlu.edu.ua/>
2. Офіційний сайт КНЛУ: www.knlu.edu.ua
3. Сайт національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua/>
4. Фейсбук-сторінка факультету східної і слов'янської філології: <https://www.facebook.com/profile.php?id=100063934572778>

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання якого передбачає навчальна дисципліна (за потребою).

Мультимедійне обладнання, програма Microsoft Teams, Microsoft Word, Microsoft Power Point, Microsoft Forms, додатки платформи Microsoft Office 365 для дистанційного навчання.

